

TEKST AREND VAN WIJNGAARDEN | FOTO SHUTTERSTOCK

ONTSTOKEN TANDVLEES ZIEKMAKEND

Nog enkele kaarten voor gratis lezing

Er zijn nog enkele gratis entreekaarten beschikbaar voor de lezing van dinsdagavond. Medisch-microbioloog prof.dr. Jan Maarten van Dijk (boven) en parodontoloog dr. Geerten-Has Tjakkes verzorgen die dag in het UMCG de Publieksacademielezing over parodontitis. Aanvang: 19.30 uur. Belangstellenden voor gratis kaarten kunnen maandag bellen tussen 15.30-16.30 uur naar 050-3611690.

Dinsdag is de zesde en tevens laatste bijeenkomst in de najaarsreeks van de Medische Publieksacademie. In het voorjaar van 2019 beginnen we met een nieuwe serie gratis toegankelijke medische lezingen.

Met de Medische Publieksacademie verhalen Dagblad van het Noorden en het Universitair Medisch Centrum Groningen wetenschappelijke medische kennis naar een breed publiek. Dinsdag is de lezing over parodontitis.

Parodontitis ofwel tandvleesontsteking hangt samen met andere ziektes, zoals reuma, diabetes, hart- en vaatziekten en zwangerschapscomplicaties. Het lijkt er sterk op dat iemand met ontstoken tandvlees vatbaarder is voor allerlei andere ontstekingen in het lichaam. Hoe die samenhang precies werkt is nog onderwerp van studie.

„We komen op andere plekken met ontstekingen in het lichaam bacteriën of bacterieresten tegen die we ook in de mond vinden van patiënten met parodontitis”, zegt microbioloog Jan Maarten van Dijk.

Daarnaast zijn er ook opmerkelijk veel patiënten met tandvleesontsteking die gelijktijdig lijden aan een andere ziekte, zo merken parodontologen (gespecialiseerde tandartsen) zoals Geerten-Has Tjakkes. „Het is daarom ook van groot belang om parodontitis te behandelen”, vindt hij. „Het kan een effect hebben op je hele gezondheid.”

WARM EN VOCHTIG

Bacteriën komen sowieso overal voor, maar de mond is bij uitstek een plek waar ze welig tieren. Via

lucht en voedsel komen ze binnen, het is er lekker warm en vochtig. De meeste bacteriën kunnen geen kwaad en sommige verrichten voor de mens zelfs nuttig werk. Maar als het tandvlees ontstoken raakt groeien er bacteriën die het goed doen in ontstoken weefsel. „Iemand die ontstoken tandvlees heeft, creëert een milieu in zijn mond waarin bepaalde bacteriën zich lekker voelen”, zegt Tjakkes.

„Die bacteriën komen vervolgens ook op andere plekken in het lichaam terecht”, zegt Van Dijk. „Ze draaien bijvoorbeeld een rondje mee in de bloedbaan, je slikt ze in of ze gaan via onze ademhaling de longen in.”

De 'ontstekingsbacteriën' vestigen zich graag ook op andere plekken in het lichaam waar ontstekingen zitten. Daar kunnen ze een infectie verergeren. Maar hoe dat precies in z'n werk gaat verschilt enorm per persoon.

LEEFSTIJL

De ene mens is vatbaarder voor parodontitis dan de andere. Voor een deel heeft dat met leefstijl te maken. Mensen die roken hebben veel vaker tandvleesontsteking.

Ook overgewicht hangt samen met parodontitis. Maar het heeft ook te maken met de soorten bacteriën die mensen bij zich hebben. „Na de geboorte wordt iedereen gekoloniseerd door bacteriën, veel soorten blijf je je hele leven bij je dragen”, weet Van Dijk.

Je kunt de kwalijke bacteriën natuurlijk bestrijden met medicijnen als antibiotica. Daaraan kleven ook nadelen, zoals een toenemende ongevoeligheid van microben voor antibiotica. „Maar door het weghalen van de ene groep maak je een plekje vrij voor andere krakers”, legt Van Dijk uit. „En soms kunnen dat juist lastiger klanten zijn.”

Door de bacteriën die zowel bij parodontitis voorkomen als bij

“BACTERIËN TIEREN WELIG IN DE MOND. HET IS ER WARM EN VOCHTIG

reumatoïde artritis goed te bestuderen, hopen Van Dijk en zijn onderzoeksgroep meer grip op de zaak te krijgen. Daarbij kijken de onderzoekers ook naar de reacties van het menselijk afweersysteem op de bacteriën. „Als we weten hoe het komt dat ons immuunsysteem soms zijn werk niet goed doet, komen we weer een stap verder.”

GRONDIGE AANPAK

Aan nieuw onderzoek hebben patiënten op dit moment weinig. Dus is het zaak de tandvleesontsteking goed aan te pakken. Dat is zeker wel mogelijk, zegt Tjakkes. „Er zijn tandartsen die niet meteen ingrijpen, en er zijn vooral ook veel patiënten die het normaal vinden dat hun tandvlees bloedt als ze er met een tandenstoker in prikken. Onze boodschap is dat bloedend tandvlees niet gezond is, en dat daaraan iets moet worden gedaan.”

Dat gebeurt door uitgebreid onderzoek waarbij de *pockets*, de ruimtes tussen tand en tandvlees, goed worden gemeten. Als er op het oppervlak van de wortels meer ruimte zit naar het tandvlees toe vergroot dat de kans op ontstekingen. Door het uitgebreid te rein-

gen, of ontstoken stukken tandvlees soms zelfs met kleine operaties te verwijderen, kan de ontsteking verdwijnen.

Verder is het een kwestie van goed onderhoud. „De één heeft misschien genoeg aan dagelijks een keer poetsen, maar patiënten met parodontitis moeten vaker gaan poetsen en werken met ragers en stokers. Soms is het nodig om het gebit zeker 20 minuten per dag schoon te maken.”

Dat klinkt logisch, maar is in praktijk nog lastig genoeg, merkt Tjakkes. „Het lijkt erop dat er een nieuwe generatie is die minder goed is gaan poetsen dan haar ouders. Misschien is dat wel een gevolg van de sterke verbetering van de gebitten in de generatie van de ouders, waardoor ze het belang minder zien.”

Nog een reden om parodontitis grondig aan te pakken: de ontsteking heeft ook gevolgen voor implantaten (kunstwortels). Tandvlees kan gaan ontsteken rondom implantaten, onder kronen of kunstgebitten. Dat wordt *perimplantitis* genoemd, en ook daarbij zijn bacteriën betrokken die een rol spelen bij parodontitis.